

Таблиця 1

Розподіл пацієнтів I та II груп за інтраопераційними показниками

Показник	Група I (перших 32 випадки)	Група II (останніх 96 випадків)
Сторона	Проворуч: 18 Лівобіч: 14	Праворуч: 54 Лівобіч: 42
Середній розмір каменя	12,5±3,1	13±3,5
Середній термін пошуку сечоводу	15±5 хв	5,6±2,3 хв
Середній час встановлення стента	20 ±6,6	10± 3,2
Середній час ушивання сечоводу	21± 5,0	10± 4,2
Середній час операції	100 ±9,5	50± 8,5
Об'єм крововтрати	100 ± 30,5	50 ±10,2
Ліжкодні	6,5	4,3

вірогідність розвитку ускладнень, як, наприклад, пошкодження кишечника, перитоніт, кишкова непрохідність та спайкова хвороба. У випадку підтікання сечі в заочеревинний простір останній легко дренирується, що запобігає потраплянню сечі в черевну порожнину.

ВИСНОВКИ

Ендовідеохірургічна уретеролітотомія рекомендована нами у таких випадках:

1. Конкремент сечоводу більше 12 мм, що розташований нижче нижнього полюсу нирки.
2. Нефективність попередньо застосованої екстракорпоральної літотрипсії або уретерореноскопії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Боржієвський А.Ц. Оптимізація ендоскопічних методів лікування і реабілітації хворих з каменями нирок та сечоводів (клініко-експериментальне дослідження): Автореф. дис... д-ра мед. наук: 14.01.06 / А.Ц. Боржієвський; Ін-т урології АМН України. – К., 2004. – 32 с.
2. Tianyong Fan, Peng Xian, Lu Yang, Yong Liu et al. Experience and learning curve of retroperitoneal laparoscopic ureterolithotomy for upper ureteral calculi. Journal of endourology. – 2009. – V. 23, N 11. – P. 1867–1870.
3. El-Moula MG, Abdallah A, El-Anany F, et al. Laparoscopic ureterolithotomy: Our experience with 74 cases. J.Urol. – 2008. – V. 15. – P. 593–597.

УДК 616.45-006-089

Лапароскопічна адреналектомія в лікуванні пухлин надниркових залоз

О.О. Підмурняк, С.А. Собчинський, В.В. Войцешин, К.С. Собчинський, В.М. Монастирський, О.А. Алешко, В.В. Боюк, В.А. Добровольський
Хмельницька обласна лікарня

У статті наведений приклад діагностики пухлин надниркових залоз. Після встановлення діагнозу хворим виконана лапароскопічна адреналектомія. У надниркових залозах діагностовано пухлини як кіркової, так і мозкової речовини (альдостерома – 5 випадків, кортикостерома – 4 випадки, феохромоцитома – 5 випадків, гормонально неактивна адреналектомія – 8 випадків). Післяопераційний період перебігав без ускладнень. Отриманий досвід дає можливість стверджувати, що в наш час медицина дозволяє проводити ранню клініко-лабораторну й

інструментальну діагностику пухлин ендокринних залоз.

Сучасні технології, насамперед лапароскопічна адреналектомія, дозволяє швидко та безпечно досягти бажаного результату.

Ключові слова: пухлини надниркових залоз, лапароскопічна адреналектомія.

Якщо донедавна вважали, що пухлини надниркових залоз є рідкісною патологією і становлять не більше 0,6% всіх злоякісних пухлин, то сьогодні завдяки широкому

Experience laparoscopic ureterolithotomy upper ureteral calculi

A.A. Pidmurnyak, S.A. Sobchinskiy, V.V. Voytceshin, K.S. Sobchinskiy, V.M. Monastyrskiy, A.A. Aleshko, V.V. Bouk, V.A. Dobrovolskiy

Between October 2007 and April, 2013, 128 patients have been operated apropos stones the top third ureter. At 120 patients it is executed ureterolithotomy and at 8 pyelolithotomy because of stone migration in kidney. At 72 patients stones settled down on the right, at 56 – at the left. Laparoscopic access ureterolithotomy executed at 15 patients, at 113 retroperitoneal access. With installation JJ-stent operations in 27 cases, without JJ – stent in 101 cases are finished. We have divided first 32 and last 90 patients in groups I and group II. There was no statistical difference at a rate of a stone between groups. In group I, complications noted at 3 patients (9,4 %). From them at 2 was urine owing to migration JJ – stent and at one long limphorhea after ureterolithotomy. In II to group complication is noted at 3 patient (3,2 %) in a kind urine at the patient without established JJ-stent. At the same time average duration of operation was authentically smaller at patients of the second group (50 against 100 minutes).

впровадженню в повсякденну клінічну практику таких неінвазивних, але досить інформативних методів діагностики, як УЗД, КТ, МРТ, різко зросло число новоутворень, що виявляють у заочеревинному просторі. За даними КТ і МРТ частота виявлення пухлинних утворень розміром більше 0,5 см у надниркових залозах становить 1–2%, за даними автопсії – 6% [4]. Привертає увагу віковий склад контингенту: пацієнтів у віці до 20 років – до 25%, 21–40 років – 32%, 41–60 років – 28%; старших за 60 років – 15%, тобто дана патологія притаманна особам більш молодого віку [2].

Лікування аденом надниркових залоз є хірургічним.

Показання до адрэналектомії:

1. Гормонально-активні пухлини.
2. Кортикальний рак або підозра на нього.
3. Розмір пухлини більше 3 см.
4. Ріст пухлини при динамічному спостереженні або поява гормональної активності.

Противопоказання:

1. Інвазивний рак надниркових залоз.
2. Метастази у наднирковій залозі.

У 1992 р. Ганье (Gagner) і співавтори повідомили про виконання перших лапароскопічних адрэналектомій у пацієнтів із синдромом Кушінга та феохромоцитомою [1]. Запропонований доступ швидко завоював багато прихильників і через кілька років метод був визнаний «золотим стандартом» у лікуванні практично всіх незлоякісних новоутворень надниркових залоз [3, 5, 6].

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

У термін з січня 2010 р. по квітень 2013 р. нами було прооперовано 22 пацієнта із пухлиною надниркової залози. У 12 пацієнтів пухлина розташовувалась ліворуч, у 10 – праворуч.

Діагноз встановили на підставі анамнезу та клінічних проявів: підвищення артеріального тиску, гіпертонічні кризи, стрії на передній черевній стінці, набряклість обличчя, фемінізація у чоловіків, вірилізація у жінок; лабораторних змін: альдостерон сироватки, К сироватки (ммоль/л), кортизол сироватки (нмоль/л), добовий кортизол сечі (нмоль/добу), добовий адрэналін сечі (нмоль/л); інструментальних методів дослідження: УЗД, КТ, МРТ. При спіральній комп'ютерній томографії органів заочеревинного простору в ділянці надниркових залоз визначається гіподенсивне неоднорідне утворення (23–10 од.Н) з відносно чітким контуром.

Для хірургічного лікування виконували трансперитонеальну адрэналектомію.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У наданих нам надниркових залозах в результаті патологоанатомічного дослідження у 5 випадках спостерігали світлоклітинну (спонгіоцитарну) аденому кори надниркових залоз (альдостерому), у чотирьох випадках кортикостерому, у п'яти випадках – феохромоцитому, у 8 випадках – адренокортикальну аденому без гормональної активності. Чоловіків – 9 (41%), жінок – 13 (69%), середній вік – 48 (±8) років. Діаметр пухлини – 3,5 (±1,2) см. Тривалість операції від 45 до 120 хв, інтраопераційна крововтрата

100 мл (±80), середній ліжко-день склав 4,3 доби (±2,5). Післяопераційний період перебігав без ускладнень. Рекомендовано продовжити антибактеріальну терапію протягом 3 днів, спостереження в ендокринолога, контроль артеріального тиску, повторити аналіз крові на альдостерон, ренін, калій.

ВИСНОВКИ

1. Сучасна медична наука переконливо демонструє можливість ефективної клініко-лабораторної й інструментальної діагностики ендокринних причин артеріальної гіпертензії, в основі яких лежать гормонально-активні пухлини.

2. Сучасна технологія хірургічного лікування, насамперед лапароскопічні методи адрэналектомій, дозволяє швидко та безпечно лікувати хворих.

3. Переваги лапароскопічного методу полягають у скороченні строку одужання, зменшенні частоти ускладнень, строків перебування в стаціонарі, зниженні витрат на лікування, поліпшенні загального самопочуття після операції і якості життя пацієнтів.

Лапароскопическая адрэналектомия в лечении опухолей надпочечников

О.О. Пидмурняк, С.А. Собчинский, В.В. Войцешин, К.С. Собчинский, В.М. Монастырский, О.А. Алешко, В.В. Бюк, В.А. Добровольский

В статье приведен пример диагностики опухолей надпочечников. После установления диагноза больным выполнена лапароскопическая адрэналектомия. В надпочечниках диагностированы опухоли как коркового, так и мозгового вещества (альдостерома – 5 случаев, кортикостерома – 4 случая, феохромоцитома – 5 случаев, гормонально неактивная адренокортикальная аденома – 8 случаев). Послеоперационный период протекал без осложнений. Полученный опыт свидетельствует, что в настоящее время медицина позволяет проводить раннюю клинико-лабораторную и инструментальную диагностику опухолей эндокринных желез. Современные технологии, в первую очередь лапароскопическая адрэналектомия, дает возможность быстро и безопасно достичь желаемого результата.

Ключевые слова: опухоли надпочечников, лапароскопическая адрэналектомия.

Laparoscopic adrenalectomy in the treatment of adrenal tumors

O.O. Pidmurnyak, S.A. Sobchinsky, V.V. Voytseshin, K.S. Sobchinsky, V.M. Monastyrsky, O.A. Aleshko, V.V. Bujuk, V.A. Dobrovolsky

In the sent adrenal glands by postmortem studies in 5 cases observed adrenocortical adenomas (aldosteroma) in 4 cortykosteroma cases, five cases of pheochromocytoma in 8 cases with adrenocortical adenoma hormonal activity. Men – 9 (41%), women – 13 (69%), mean age – 48 (±8) years, tumor diameter – 3,5 (±1,2) cm length transaction between 45 and 120 min, intraoperative blood loss 100 ml (±80), the average day of stay was 4,3 days (±2,5). Postoperative period was uneventful. Recommended continue antibiotic therapy for 3 days observation endocrinologist blood pressure control, repeat blood test for aldosterone, renin, potassium.

Key words: adrenal tumors, laparoscopic adrenalectomy.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Грубнік В.В., Ільшенко В.В., Полтавець С.В. Порівняння досвіду виконання ендоскопічних і відкритих адрэналектомій // Клінічна ендокринологія та ендокринна хірургія. – 2004. – 4 (9). – С. 46–48.
2. Кваченко А.М., Комісаренко І.В., Рибаків С.І., Коваленко К.В. Тактика ведення хворих з пухлинами надниркових залоз // Матеріали VII з'їзду ендокринологів України. – Київ, 15–18 травня 2007 р. – С. 102.
3. Махортова Г.Г. Выбор оперативного доступа и результаты хирургического лечения больных с опухолями надпочечников // Международный эндокринологический журнал. – 2008. – 5 (17). – С. 234–239.

4. Черненко С.М. Артериальная гипертензия и опухоли надпочечников. // 100 избранных лекций по эндокринологии. Под редакцией Ю.И. Караченцева, А.В. Казакова, Н.А. Кравчун, И.М. Ильиной. – Харьков, 2009. – С. 925–933.
5. Bergamini G, Borelli A, Lassing R, Manca G, Presenti L, Borelli D.

6. Videolaparoscopic adrenalectomy in Conn syndrome. Analysis of 39 case observations. Chir.2003 Jun-Jul; 24 (6–7): 221–4.
7. Guazzoni G, Cestari A, Montorsi F, Bellinzoni P, Centemero A, Naspro R, Salonia A, Rigatti P. Laparoscopic treatment of adrenal diseases: 10 years on. BJU Int.2004 Jan; 93 (2): 221–7.